

Лекція

ТЕМА: Нормування операцій на шліфувальних верстатах Позначення (маркірування) шліфувальних кругів

План лекції

- 1 Маркірування абразивних інструментів
- 2 Маркірування круга та розшифровка його значень
- 3 Позначення шліфувальних кругів у відповідності до діючих стандартів
- 4 Типи профілів шліфувальних кругів
- 5 Область застосування шліфувальних кругів різних профілів

1 МАРКІРУВАННЯ АБРАЗИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

1 Маркірування шліфувальних кругів в залежності від його діаметру

Маркірування абразивних інструментів виконується у певній послідовності.

На торцевій поверхні круга діаметром 250 мм і більше наноситься товарний знак підприємства-виготовлювача, умовне позначення круга і номер маршрутного листа.

На крузі діаметром понад 40 до 250 мм вказується: товарний знак підприємства-виготовлювача, марка шліфувального матеріалу, зернистість, ступінь твердості, структура, марка зв'язки (крім кругів діаметром 40...60 мм), окружна швидкість, що допускається і клас точності.

Для кругів діаметром менше 40 мм маркірування наноситься на пакувальну чи коробку пакет з кругами.

Усі характеристики абразивного інструмента позначаються умовними знаками у певній послідовності

2 МАРКІРУВАННЯ КРУГА ТА РОЗШИФРОВКА ЙОГО ЗНАЧЕНЬ

Наприклад, на торці круга дається таке позначення:

ПП 500x50x305 24А 32 С2 7 К5 35 м/с 1 кл. А

ГОСТ 2424—75,

що відповідно розшифровується так:

ПП – форма круга (плоский прямого профілю);

500x50x305 – розміри (зовнішнього діаметра, висоти, внутрішнього діаметра круга в мм);

24А – марка абразивного матеріалу (електрокорунд білий);

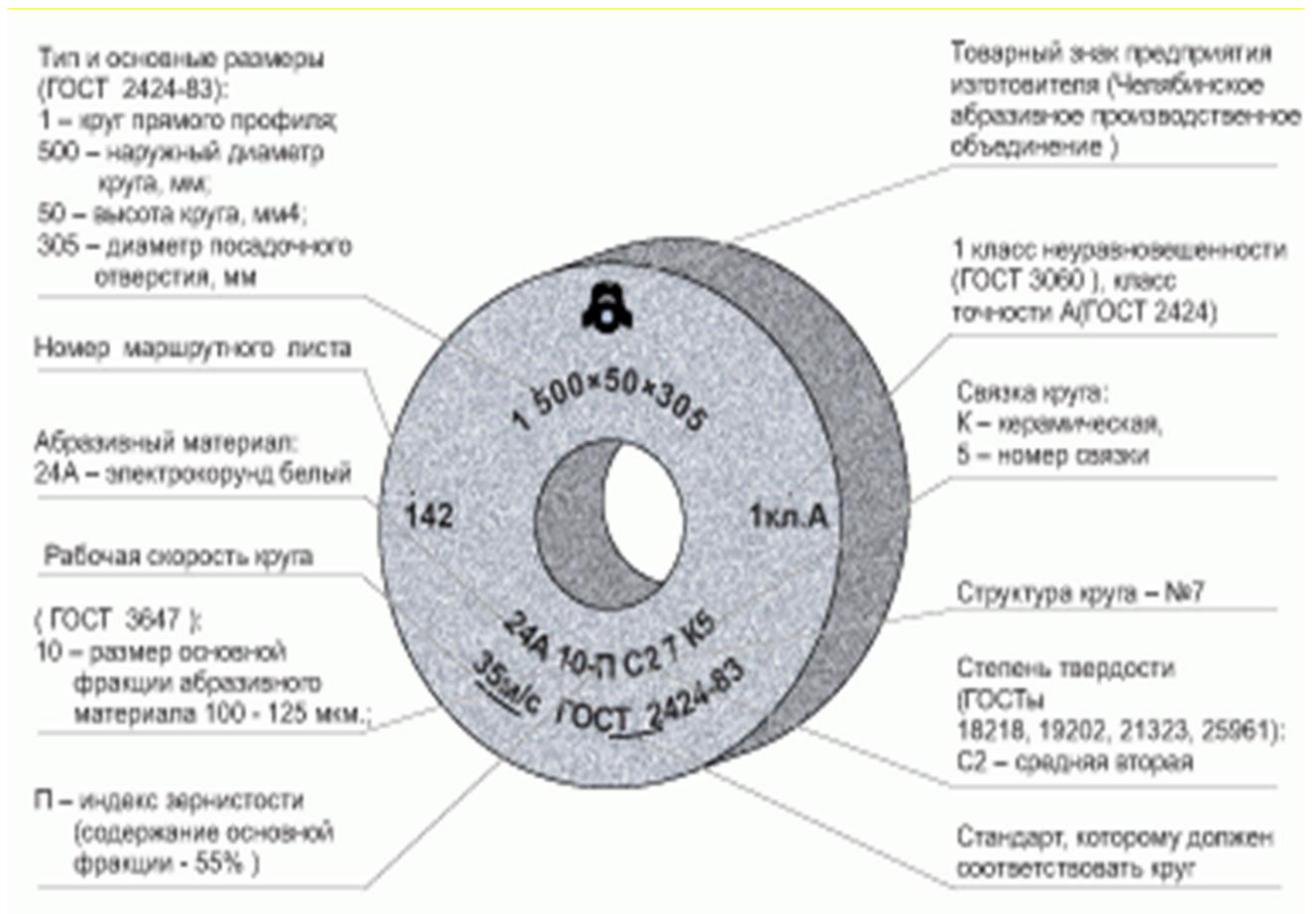

Рис.1 Позначення на шліфовальному крузі

32 – номер зернистості;

С2 – ступінь твердості (середня друга);

7 – номер структури (середня),

К5 – вид зв'язки (керамічна, 5-й різновид),

1 кл – клас невірноваженості круга;

А – клас точності круга;

35 м/с – допустима окружна швидкість.

Шліфувальні круги, що призначені для швидкісного шліфування, мають червону діаметральну смугу і позначення 50 м/с.

Усі шліфувальні круги поставляються заводами збалансованими.

З ПОЗНАЧЕННЯ ШЛІФОВАЛЬНИХ КРУГІВ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ДІЮЧИХ СТАНДАРТІВ

Оскільки багато довідників та інша навчальна література містить старі позначення характеристик шліфувальних кругів, головок та сегментів, приведемо нижче їх позначення *у відповідності до нових діючих стандартів*.

Шліфувальні круги:

- 1(ПП)** – прямого профілю;
- 2(К)** – кільцеві;
- 3(ЗП)** – з конічним профілем;
- 4(2П)** – з двостороннім конічним профілем;
- 5(ПВ)** – з односторонньою виточкою;
- 6(ЧЦ)** – чашкові циліндричні;
- 7(ПВД)** – з двома виточками;
- 11(ЧК)** – чашкові конічні;
- 35(ПН)** – прямого профілю, що працюють торцем;
- 36(ПН)** – з запресованими кріпильними елементами;
- 37(ПН)** – кільцеві з запресованими кріпильними елементами;
- 40(ПНР)** – з запресованими кріпильними елементами рифлені;
- 41(Д)** – відрізні плоскі;
- 42** – відрізні з втопленим центром.

Сегменти кругів:

- СП** – прямокутні;
- 1С** – випукло-увігнуті;
- 2С** – увігнуто-випуклі;
- 3С** – випукло-плоскі;
- 4С** – плоско-випуклі;

5С – трапецієвидні;

6С – спеціальні для шліфування підлоги;

7С, 8С, 10С, 11С – спеціальні;

9С – спеціальні для елементів шліфування рейок.

Розміри кругів:

D – зовнішній діаметр;

T – висота;

H – діаметр отвору.

Шліфувальний матеріал:

14А – електрокорунд нормальний;

24А, 25А – електрокорунд білий;

53С, 54С – карбід кремнію чорний;

63С, 64С – карбід кремнію зелений.

Зернистість круга (ДСТУ 52381:2005 (до 01.07.2006 по ГОСТ 3647)). *Порівняльна характеристика зернистості шліфувальних кругів представлена у таблиці 10.*

Таблиця 10 – Порівняння позначень зернистості шліфувального круга

Велика	Середня	Дрібна	Тонка
<i>ДСТУ 52381-2005 (ГОСТ 3647)</i>			<i>ГОСТ 3647</i>
F4	F36 (50)	F100 (12)	M63
F5	F40	F120 (10)	M50
F6	F46 (40)	F150 (8)	M40
F7	F54 (32)	F180 (6)	M28
F8	F60 (25)	F220 (5)	M20
F10 (200)	F70 (20)		M14
F12 (160)	F80		M10
F14	F90 (16)		M7
F16 (125)			M5
F20 (100)			
F22			
F24 (80)			
F30 (63)			

Вміст основної фракції у зерні: Н - нормальне; П - підвищене
Твердість шліфувальних кругів представлена у таблиці 11.

Таблиця 11 – Порівняння позначень твердості шліфувальних кругів

М'які	Середньом'які	Середні	Середньо-тверді	Тверді	Вельми тверді	Надзвичайно тверді
<i>ДСТУ з 01.01.2008 52587-2006 (ДСТУ 18118 з 01.01.2008р.)</i>						
F (BM1)	K (CM1)	M (C1)	O (CT1)	R (T1)	T, U (BT)	V W X Y Z (CT)
G (BM2)	L (CM2)	N (C2)	P (CT2)	S (T2)		
H (M1)			Q (CT3)			
I (M2)						
J (M3)						

Структура:

1; 2; 3; 4 - щільна;

5; 6; 7 – середня;

8; 9; 10 – відкрита;

11; 12 – високопориста.

Зв'язка:

B (Б) – бакелітова;

BF (БУ) – бакелітова зі зміцненням;

B4 (Б4) – бакелітова з графітовим наповнювачем;

V (К) – керамічна;

R (В) – вулканітові.

Клас точності (по ГОСТ 2424-83 до 01.01.2008г.) - **AA; A; Б.**

Клас невірноваженості – **1; 2; 3; 4.**

Наявність зміцнюючих елементів - **F (У)**

Приклад умовного позначення шліфувального круга:

1-150x20x32 14A F36 CT2 5 Б У63м/с А 2кл ДСТ 2424-83 до 01.01.2008р

1-150x20x32 14A F36 P F 5 В 63м/с 2кл ДСТ 2424 с 01.01.2008р.

Маркірування по ДСТ 2424

1	150x20x32	14A	F36	СТ2	5	Б	У	63 м/с	А	2 кл.	ГОСТ 2424-83
Тип	Розміри	Шліфувальний	Зернистість	Твердість	Структура	Зв'язка	Наявність зміцнюючих елементів	Робоча швидкість, м/с	Клас точності	Клас нерівноваженості	Позначення НТД
1	150x20x32	14A	F36	P	5	B	F	63 м/с		2 кл.	ГОСТ 2424

Маркірування у відповідності до нової редакції ГОСТ 2424 з 01.01.2008р.

4 ТИПИ ШЛІФУВАЛЬНИХ КРУГІВ

Абразивні круги (голівки, сегменти) виготовляються різноманітних форм і розмірів, вибір яких обумовлений конфігурацією і розмірами оброблюваної деталі, вимогами до оброблюваної поверхні, характером технологічної операції, типом і розміром устаткування.

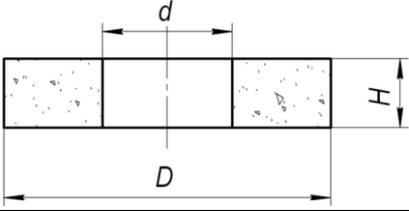
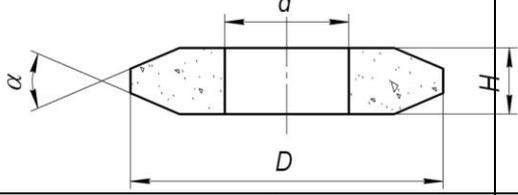
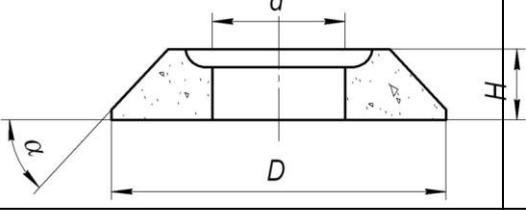
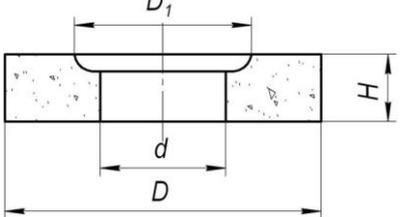
Типи шліфувальних інструментів загального призначення регламентовані державними стандартами.

Крім того, існують галузеві стандарти, згідно яких випускається певна номенклатура інструмента спеціального призначення. До останнього відносяться: інструмент прецизійний і підвищеної точності, круги, що випускаються для якої-небудь певної галузі промисловості чи окремого підприємства з масовим виробництвом, а також круги нових форм і розмірів.

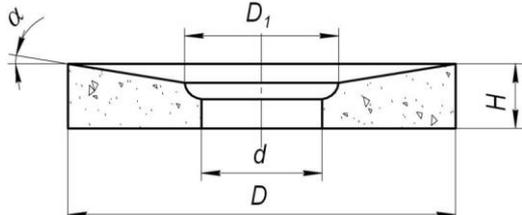
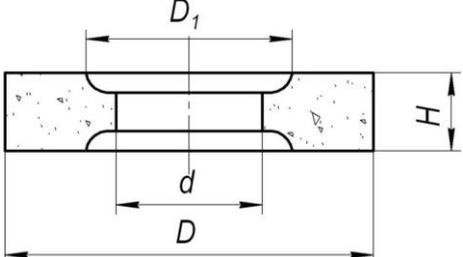
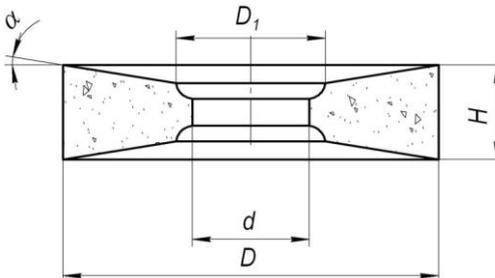
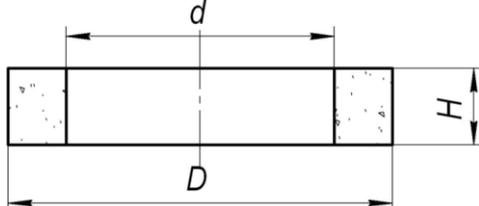
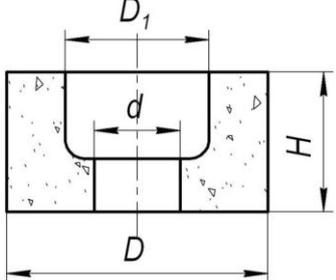
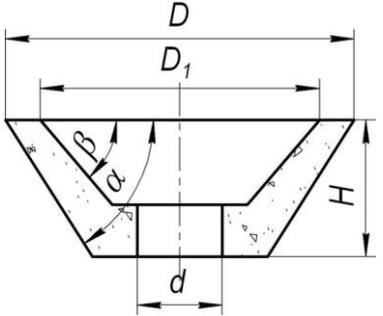
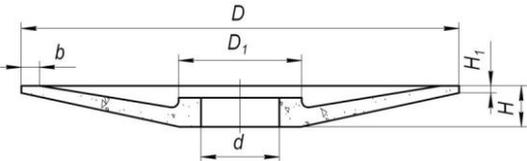
Круги на керамічній, бакелітовій і вулканітовій зв'язках виготовляються двох класів А и Б. До класу А пред'являються більш високі вимоги (табл. 1.11).

У таблиці 8 наведені типи шліфувальних кругів, виготовлених відповідно до ДСТУ 2424-75, а у таблиці 9 — область застосування кожного з типів шліфувальних кругів.

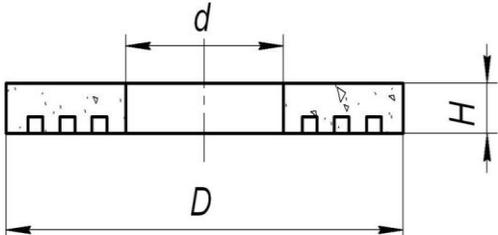
Таблиця 8 – Типи шліфувальних кругів на керамічній, бакелітовій та вулканітовій зв'язках (ДСТ 2424-75)

Вид круга 1	Тип 2		Ескіз круга 3
Прямого профілю	ПШ		
З двостороннім конічним профілем	2П		
З конічним профілем	3П		
З виточкою	ПВ		

Продовження таблиці 8

1	2	3	4
З кінчною виточкою	ПВК		$D = 300 - 750$ $H = 50; 80$ $d = 127 - 305$ $D_1 = 200 - 500$ $\alpha = 10; 15; 20^{\circ}$
З двосторонньою виточкою	ПВД		$D = 100 - 900$ $H = 25 - 250$ $d = 32 - 305$ $D_1 = 88 - 315$
З двосторонньою кінчною виточкою	ПВДК		$D = 750$ $H = 80$ $d = 305$ $D_1 = 500$
Кільцеві	К		$D = 200 - 500$ $H = 80 - 160$ $d = 76 - 400$
Чашкові циліндричні	ЧЦ		$D = 40 - 300$ $H = 25 - 100$ $d = 13 - 127$ $D_1 = 32 - 250$
Чашкові кінчні	ЧК		$D = 50 - 300$ $H = 25 - 150$ $d = 13 - 150$ $D_1 = 40 - 230$ $\alpha = 50 - 80^{\circ}$ $\beta = 45 - 80^{\circ}$
Тарілчасті	Т; 1 Т		$D = 80 - 350$ $H = 8 - 40; H_1 = 2 - 6$ $d = 13 - 127$ $b = 4 - 13$ $D_1 = 30 - 200$

Продовження таблиці 8

1	2	3	4
З запресованими кріпильними елементами	ПН		$D = 400 - 600$ $H = 40 - 80$ $d = 160 - 305$

ОБЛАСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ШЛІФУВАЛЬНИХ КРУГІВ РІЗНИХ ПРОФІЛІВ

Таблиця 9 – Область застосування шліфувальних кругів різних профілів

Тип круга	Область застосування
ПН	<i>Кругле зовнішнє шліфування виробів при $D < 1000$ мм. Кругле зовнішнє шліфування отворів при $D \leq 150$ мм. Безцентрове шліфування деталей при $D \leq 600$ мм. Плоске шліфування периферією круга. Заточування інструментів, різьбо-, шлице-, зубошліфування.</i>
ПВ; ПВК; ПВДК; ПВД	<i>Те саме, але з можливістю більш міцного закріплення у фланцях, зменшення площини зіткнення бічної поверхні з буртиками та фланцями виробів, можливістю підрізання торців, буртиків, уступів</i>
ПН	<i>Обдирне шліфування</i>
2П; 3П	<i>Заточування багатолезових інструментів, шліфування зубів шестерень, різьбошліфування</i>
К	<i>Плоске шліфування</i>
ЧЦ; ЧК	<i>Заточування інструментів, плоске шліфування</i>

T; 1T	<i>Заточування та доведення передніх граней зубів фрез, заточування черв'ячних фрез, обробка зубів довбачів</i>
--------------	--

Типи шліфувальних голівок, форма та розміри яких регламентується ДСТ 2447-64, широко представлені у довідковій літературі, наприклад [5, табл. 175, с. 258], [3, табл. 14.16, с. 733] або [6, табл. 29, с. 46].

Для виробництва сегментних шліфувальних кругів застосовуються шліфувальні сегменти, типи яких регламентовані ДСТ 2464-67. У [3, табл. 14.16, с. 736] або [7, табл. 1,14, с. 22], де приведені типи сегментів, їх ескізи та граничні розміри.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

- 1 Маркірування шліфуваних кругів в залежності від діаметра.**
- 2 Маркірування шліфувального круга та розшифровка його значень.**
- 3 Позначення шліфувальних кругів у відповідності до діючих стандартів.**
- 4 Типи профілів шліфувальних кругів.**
- 5 Область застосування шліфувальних кругів різних профілів.**

Тип и основные размеры
(ГОСТ 2424-83):
1 – круг прямого профиля;
500 – наружный диаметр
круга, мм;
50 – высота круга, мм;
305 – диаметр посадочного
отверстия, мм

Номер маршрутного листа

Абразивный материал:
24А – электрокорунд белый

Рабочая скорость круга

(ГОСТ 3647):
10 – размер основной
фракции абразивного
материала 100 - 125 мкм.;

П – индекс зернистости
(содержание основной
фракции - 55%)

Товарный знак предприятия
изготовителя (Челябинское
абразивное производственное
объединение)

1 класс неуравновешенности
(ГОСТ 3060), класс
точности А (ГОСТ 2424)

Связка круга:
К – керамическая,
5 – номер связки

Структура круга – №7

Степень твердости
(ГОСТы
18218, 19202, 21323, 25961):
С2 – средняя вторая

Стандарт, которому должен
соответствовать круг